

Raport z ewaluacji końcowej Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Miasta Rybnika na lata 2015-2022

1. Uchwałą nr 199/XIII/2015 Rady Miasta Rybnika z dnia 1 października 2015 r. przyjęto Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Miasta Rybnika na lata 2015-2020, zwany w dalszej części „Programem”. Rada Miasta Rybnika uchwałą nr 528/XXX/2020 z dnia 17 grudnia 2020 r. dokonała zmian w ww. uchwale. Zmianie uległ termin realizacji Programu, tj. do 2022 r., a także cele i zadania do realizacji, które dostosowano do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017–2022 (Dz. U. poz. 458).
2. Zgodnie z Programem ewaluacja wykonywana jest przez Zespół Koordynujący, który został powołany zarządzeniem nr 249/2016 Prezydenta Miasta Rybnika z dnia 11 kwietnia 2016 roku z późn. zm.
3. Ewaluacja końcowa Programu wykonywana jest po jego zakończeniu w terminie do 28 lutego 2023 r. na podstawie ewaluacji okresowych. Ewaluacja końcowa Programu ma na celu zebranie doświadczeń oraz wyciągnięcie wniosków na przyszłość lub też określenie nowych działań: programów/projektów. Na jej podstawie zostanie opracowany – w razie takiej konieczności – kolejny program ochrony zdrowia psychicznego.
4. Przedmiotowa ewaluacja została przeprowadzona w oparciu o ewaluacje okresowe za lata 2015-2022, sporządzone na podstawie danych oraz informacji pozyskanych od realizatorów Programu, tj. wydziałów Urzędu Miasta Rybnika, jednostek organizacyjnych miasta, placówek oświatowych, instytucji kultury, organizacji pozarządowych i innych podmiotów, których działalność statutowa obejmuje zadania należące do sfery zadań publicznych m.in. w obszarze ochrony zdrowia (w tym zrzeszające pacjentów i ich rodziny) oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, w tym realizujące działania związane z przemocą w rodzinie.

5. Podczas posiedzenia Zespołu Koordynującego, które odbyło się 28 lutego 2023 r. w Urzędzie Miasta Rybnika przy ul. Bolesława Chrobrego 2, członkowie Zespołu pozytywnie ocenili całościową realizację Programu i sformułowali następujące **wnioski ewaluacyjne**:

- 1) systematycznie wzrasta w Polsce liczba osób leczonych z powodu zaburzeń i chorób psychicznych. Do wzrostu rozpowszechnienia problemów psychicznych przyczyniła się niewątpliwie epidemia COVID-19 oraz konieczność czasowego wprowadzenia związanych z nią ograniczeń. Obecnie kolejnym wyzwaniem są negatywne konsekwencje dla zdrowia psychicznego wojny toczącej się w Ukrainie. Eksperci przewidują jeszcze wyraźniejsze kształtowanie się tych negatywnych tendencji w przyszłości. Statystycznie w Polsce co czwarta osoba miała lub będzie mieć problemy ze zdrowiem psychicznym. Stąd niezbędne jest **dalsze kontynuowanie działań w zakresie ochrony zdrowia psychicznego**, celem poprawy zdrowia psychicznego mieszkańców Miasta Rybnika,
- 2) potrzebne jest położenie szczególnego nacisku w podejmowanych działaniach na **promocję zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym**. Zaburzenia i choroby psychiczne stanowią poważny ciężar dla jednostki oraz dla całej populacji, szczególnie, jeśli nie są leczone. Niezwykle istotne są działania zapobiegawcze, które powinny być podejmowane przede wszystkim wobec dzieci, młodzieży, osób starszych oraz wobec osób znajdujących się w sytuacjach stwarzających zagrożenie dla ich zdrowia psychicznego.

Zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 2123) ochronę zdrowia psychicznego zapewniają m.in. organy administracji samorządowej. Ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym,
- 2) zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,

- 3) kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Biorąc pod uwagę powyższe, **członkowie Zespołu Koordynacyjnego opowiedzieli się za podjęciem działań nad opracowaniem kolejnego programu ochrony zdrowia psychicznego dla Miasta Rybnika**, po przyjęciu przez Radę Ministrów rozporządzenia w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030. Prowadzenie działań określonych w ww. programie należy m.in. do zadań własnych samorządów województw, powiatów i gmin.

Projekt rozporządzenia stanowi kontynuację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022. Określa katalog działań podejmowanych przez administrację publiczną mającą na celu przede wszystkim zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wszechstronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb, a także prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi. Obecnie projekt rozporządzenia jest w fazie konsultacji publicznych i opiniowania.

Kontynuacja realizacji zadań wdrażanych dotychczas w ramach Programu w latach 2015-2022 gwarantuje podejście do systemu ochrony zdrowia psychicznego w sposób kompleksowy angażując wszystkie kluczowe instytucje i podmioty właściwe do działań w tym zakresie.

W imieniu Zespołu Koordynującego	Akceptacja Prezydenta Miasta
Danuta Szostakowska-Baron Przewodnicząca Zespołu	Piotr Kuczera